

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Negru Olesea în numele inculpaților Belîi Leonid, Andreev Nicolae, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014, în cauza penală în privința lui

Belîi Leonid Nicolae,

născut la 11 octombrie 1974, originar din r-nul Florești, s. Alexandrovca, domiciliat în mun. Chișinău, str. Luceafărul, nr. 9 ap. 1,

și

Andreev Nicolae Gheorghe,

născut la 27 septembrie 1984, originar și domiciliat în r-ul Ustia, s. Dubăsari.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 17 noiembrie 2010 – pînă la 21 iunie 2012 (instanța de fond);*
- 2. de la 13 septembrie 2012 – pînă la 10 aprilie 2014 (instanța de apel);*
- 3. de la 03 iulie 2014 – pînă la 02 decembrie 2014 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Dubăsari din 21 iunie 2012, Belîi Leonid și Andreev Nicolae au fost achitați de sub învinuirea de comitere a infracțiunilor prevăzute de art. 309¹ alin. (3) lit. a), c) și art. 328 alin. (2) lit. a), c) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpați.

2. Potrivit rechizitoriului Belii Leonid a fost învinuit de faptul că, exercitînd în baza ordinului MAI nr. 256 ef din 05.06.2009 funcția de șef de post, ofițer operativ de sector al Postului de Poliție Ustia CPR Dubăsari, acționînd împreună și de comun acord cu Andreev Nicolae, care exercita în baza ordinului MAI nr.583 ef din 12.12.2008 funcția de ofițer operativ de sector al aceluiași post de poliție, fiind în conformitate cu art. 23 alin. (1) Cod penal persoane cu funcție de răspundere, investite cu drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, în una din zilele lunii iulie a an. 2009, data exactă nefiind stabilită de organul de urmărire penală, aproximativ la orele 13⁰⁰, aflîndu-se în incinta bir. nr. 17 a SP Ustia a CPR Dubăsari, încălînd prevederile art. 24 al Constituției R. Moldova și prevederile art.3 al CEDO, urmărind scopul obținerii de la minorii Stratulat Iu. și Pavlovschi E., autodenunțul privitor la comiterea furtului la data de 25.06.2009 din gospodăria cet. Panfile M., le-au încătușat părților vătămăte mîinile la spate, după care le-au ridicat în sus. Ulterior, Andreev N. urmărind același scop, cu un lemn, ce constituia parte componentă a unui scaun, l-a lovit pe Stratulat Iurie peste picioare, după care i-a aplicat lovituri cu pumnii pe diferite părți ale corpului, drept urmare a acțiunilor inculpaților minorul Stratulat Iu. a recunoscut că a săvîrșit furtul din gospodăria cet. Panfile M. împreună cu Pavalache E. și alte două persoane.

În continuare, pentru realizarea intențiilor sale criminale inculpații din motiv că minorul Pavalache E. nu recunoștea faptul că a săvîrșit furtul din gospodăria cet. Panfile M. pentru a-l constrînge să recunoască vinovăția i-au încătușat ultimului mîinile la spate, apoi ridicîndu-le în sus, prin ce cauzîndu-i dureri fizice, ulterior ca urmare a acțiunilor de tortură Pavalachi E. a recunoscut săvîrșirea furtului incriminat.

Belii Nicolae de către organul de urmărire penală a fost învinuit de faptul că 01 septembrie 2009, aproximativ la ora 10⁰⁰, aflîndu-se în incinta bir. 17 din SP Ustia al CPR Dubăsari, urmărind scopul de a obține de la minorul Stratulat Iu. sutodenunțul cu privire la săvîrșirea de către acesta și Pavalachi E. a furtului din atelierul SRL "Vit – Nat Grup" amplasat în s. Ustia, r-nul Dubăsari, i-a aplicat ultimului cîteva lovituri cu palma peste față și trei lovituri cu bastonul de cauciuc pe spate, cauzîndu-i părții vătămăte conform raportului de expertiză medico-legală nr. 41D din 15.02.2010, vătămări corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății. Prin acțiunile sus indicate

minorul Stratulat Iu. fiind constrâns a recunoscut săvârșirea furtului din atelierul SRL "Vit – Nat Grup" împreună cu Pavalachi E.

Organul de urmărire penală a încadrat acțiunile inculpaților Belîi L. și Andreev N. în baza art. 309¹ alin. 3 lit. a), c) Cod penal.

Tot ei, Belîi Leonid și Andreev Nicolae de către organul de urmărire penală au fost învinuiți în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (2) lit. a), c) Cod penal și anume că ei în luna iulie 2009, nefiind stabilită exact data și ora, după ce Belîi L. i-a adus pe minorii Stratulat Iurie și Pavalachi Efim, fără reprezentanți legali în incinta CPR Dubăsari, unde aceștia au fost interogați în legătură cu furtul din gospodăria lui Panfile M., iar părțile vătămate explicînd că nu cunosc nimic despre incidentul dat au fost pe rînd încătușați și torturați de către Belîi L. și Andreev N., pentru a determina minorii să recunoască vina în comiterea infracțiunii pe care nu au comis-o. În urma aplicării violenței fizice din partea inculpaților minorii au recunoscut că au săvârșit infracțiunea.

Ulterior, pentru atingerea scopului propus Belîi L. și Andreev N., cu automobilul de model "VW Golf II" care aparținea lui Belîi L. l-au transportat pe Stratulat Iu. la domiciliul lui Andreev N. din s. Ustia, r-nul Dubăsari, unde, l-au încătușat de piciorul drept și de mîna strîngă pentru a-l imobiliza, ținîndu-l pe parcursul nopții în grajdul gospodăriei. A doua zi, Belîi L. și Andreev N. l-au transportat pe Stratulat I. la CPS Dubăsari, unde, au continuat să-l constrîngă pentru a depune declarații referitor la cazul furtului din gospodăria cet. Panfile M.

3. Împotriva sentinței a declarat apel acuzatorul de stat și partea vătămată Stratulat Iurie, care au solicitat:

- procurorul, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Belîi L. și Andreev N. să fie condamnați în baza art. 309¹ alin.(3) lit.a), c) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 4 ani, fiecare, iar în baza art. 328 alin.(2) lit.a), c) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 3 ani, fiecare. În baza art. 84 Cod penal, definitiv, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor să le fie stabilită 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa

anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 3 ani, fiecăruia.

În argumentarea apelului, procurorul a invocat că prima instanță a analizat critic depozițiile părților vătămate Stratulat I. și Pavalachi Ef., motivînd că acestea se combat prin depozițiile martorilor apărării, care sunt colegi ai inculpaților, adică colaboratori al CRP Dubăsari, însă instanța nu a atras atenția declarațiilor acestor martori, care au comunicat că în acea perioadă i-au văzut pe minorii Stratulat I. și Pavalachi E. la comisariat, în biroul inculpaților, fără prezența reprezentanților legali, totodată, fiind audiați pe diferite cazuri, inclusiv și pe cazul de furt de la cet. Panfile M. La fel, instanța nu a luat în considerație declarațiile reprezentantului legal al părții vătămate minore Pavalachi Sv., care a comunicat că în dimineața cînd a avut loc maltratarea fiului ei, Pavalachi Ef. a fost luat forțat din casă de către Belii L., fără a o cita pe ea în calitate de reprezentant legal, urcîndu-l forțat și deplasîndu-l la CRP Dubăsari, iar ea ulterior s-a deplasat la comisariat, unde, intrînd în biroul inculpatului, a văzut că fiul ei își ștergea lacrimile și l-a întrebarea ei, ce se întîmplase, acesta i-a spus că a fost lovit de către Belii L. impunîndu-l să recunoască furtul din casa lui Panfile M.

Deasemenea, instanța de fond nu a făcut referite la expertiza medico-legală nr. 302 D din 01.09.2009, potrivit căruia la minorul Stratulat I. au fost depistate leziuni corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății. Mai mult ca atît, instanța a menționat că părțile vătămate sunt mereu în conflict cu legea, însă nu a analizat faptul că în plîngerile depuse de ultimii, cu aceleași amănunte au depus declarații atît la urmărirea penală, precum și la fața locului unde, au arătat amănunțit cum au fost maltratați, declarații, care au fost susținute și în cadrul examinării cauzei, precum și în privința părților vătămate a fost numită expertiza psihiatrico psihologică legală ambulatorie unde s-a constatat că părțile vătămate nu puteau să inventeze circumstanțele săvîrșirii infracțiunii, dar liber și neforțat de nimeni au comunicat despre cele întîmplante.

- partea vătămată Stratulat I., care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri de condamnare a inculpaților, menționînd că a fost torturat de către aceștia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014, au fost admise, apelurile declarate de procuror și partea vătămată

Stratulat I., casată sentința contestată și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

- Andreev Nicolae și Belîi Leonid au fost condamnați în baza art. 309¹ alin.(3) lit.a), c) Cod penal la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele MAI pe un termen de 3 ani, fiecare, și în baza art. 328 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 150 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele MAI pe un termen de 2 ani, fiecare.

Conform art. 84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul total al pedepselor aplicate, definitiv s-a stabilit 5 ani închisoare, în penitenciar de tip semiînchis, și amendă în mărime de 150 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele MAI pe un termen de 5 ani fiecăruia. Potrivit art. 87 alin.(2) Cod penal, pedepsele principale, urmează a fi executate desinestător.

5. Instanța de apel a constatat faptele incriminate lui Belîi L. și Andreev N. prin rechizitoriu și a reținut probele ce confirmă vinovăția acestora de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 309¹ alin.(3) lit.a),c) Cod penal și 328 alin.(1) Cod penal, și anume: declarațiile părților vătămate Pavalachi E., Stratulat I., a reprezentantului legal al părții vătămate minore Pavalachi Sv., a martorului Coroi M., raportul de expertiză medico-legală nr. 41 D din 15 februarie 2010 efectuat în privința lui Stratulat I., conform căruia s-a concluzionat că echimozele de pe spate, gamba stîngă, excoriația de pe antebrațul stîng au fost produse cu un corp contondent posibil în timpul și circumstanțele indicate, care se califică ca leziuni corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății. Echimozele de pe hemitoracele drept, de pe gamba stîngă lateral au fost produse cu un corp contondent alungit, care putea fi bastonul de cauciuc și altele, iar cele de pe antebrațul sting au fost produse cu un corp contondent cu suprafața limitată. Se exclude posibilitatea formării leziunilor corporale a echimozelor alungite de pe spate cu mîna proprie.

Astfel, instanța de apel a conchis că există legătură de cauzalitate între acțiunile infracționale ale inculpaților și leziunile corporale depistate la Stratulat I. potrivit raportului de expertiză medico-legală.

Totodată, instanța a menționat că apreciază critic declarațiile martorilor Urîtu A., Panfile M., Bradu M., Sandu S., Stasiev V., Dancuța G., Artiom I., Tomaș E., Sclifos A. care au fost făcute în favoarea inculpaților, deoarece

Sclifos A. și Tomaș E. au relatat despre audierea părților vătămate la data de 10 iulie 2009, însă ultimii au indicat că au fost torturați și inculpați și-au depășit atribuțiile de serviciu în perioada 31 august 2009 – 01 septembrie 2009, Urîtu A. nu indică perioada în care nu a văzut la Stratulat I. leziuni corporale, specificând la general anul 2009; martorul Panfile M. chiar dacă a declarat că a recunoscut la poliție unele lucruri sustrase, nu indică de la cine acestea au fost ridicate; Bradu M. a depus declarații contradictorii chiar cu cele depuse de inculpați, menționând că Stratulat I. i-a spus că a fost bătut de 3 băieți lângă Oficiul postal din s. Ustia, r-nul Dubăsari, precum și că “*cineva*” l-ar fi pus la cale ca să scrie plîngere la poliție că l-ar fi bătut Belîi L. și Andreev N.; cele relatate de martorul Sandu S. nu infirmă declarațiile părților vătămate, sau la momentul comiterii infracțiunilor erau prezenți doar ultimii și inculpații, martorii Dancuța G., Stasiev V., Artiom I. sunt colegi de serviciu cu inculpații, astfel aceștia urmăresc scopul ușurării situației în care s-au aflat colegii lor, iar ultimul nu este medic psihiatru sau psiholog de a da apreciere comportamentului și a diagnostic părțile vătămate.

La fel instanța a dat apreciere critică și declarațiilor inculpaților Belîi L. și Andreev N., care pe tot procesul penal, nu și-au recunoscut vinovăția, declarînd că în exercitarea atribuțiilor lor de serviciu au acționat conform legii, nu au primit mijloace speciale (cătușe), iar minorii adică părțile vătămate îi incriminează din motiv că sunt în relații ostile cu poliția.

Deasemenea s-a constatat că temeiuri de a considera că părțile vătămate urmăresc incriminarea unor persoane nevinovate nu s-a confirmat, fiindcă ei pe întreg procesul penal au depus declarații consecutive, în prezența reprezentanților legali, a pedagogului și procurorului, fapt confirmat și prin rapoartele de expertiză psihiatrică-psihologică legală ambulatorie nr. 26 a-2010 și 27a-2010, potrivit căruia *victimele relatează depozițiile în mod consecvent, cu încărcătură afectivă, cu retrăiri, fapt ce demonstrează că evenimentele s-au întîmplat în realitate, ei putînd înțelegînd corect caracterul infracțional a acțiunilor îndreptate asupra lor.*

Cele declarate în timpul audierilor, părțile vătămate au susținut și în timpul efectuării acțiunilor procesuale – verificarea declarațiilor la locul infracțiunii din 15 martie 2010 și 27 aprilie 2010 și confruntarea între părțile vătămate Statulat I. și Pavalachi E. cu Belîi L. și Andreev N. din 27 aprilie 2010 și respectiv 03 mai 2010 (f.d.1-5, 12-14, vol.II).

La încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților, instanța a făcut referire la art. 8 Cod penal, potrivit căruia caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei, precum și art. 10 Cod penal, retroactivitatea legii penale mai blânde în timp.

S-a constatat că infracțiunea a fost comisă pînă la modificările introduse prin Legea nr. 252 din 08 noiembrie 2012, potrivit căruia acțiunile lui Belîi L. și Andreev N. cădeau sub incidența art. 309¹ alin.(3) lit.a),c) Cod penal.

Prin Legea nr. 252 din 08.11.2012, în Codul penal au fost operate mai multe modificări, abrogîndu-se art. 309¹, iar indicii calificativi ai acestei norme penale se regăsesc în art. 166¹, însă, instanța de apel nu va recalifica acțiunile inculpaților în baza legii noi, deoarece aceste două infracțiuni atentează la obiecte juridice diferite, mai mult că se cuprind și în diferite Capitole ale Părții Speciale din Codul penal.

Actele de tortură au fost utilizate în cadrul activității de îndeplinire a justiției, sau la 06 iulie 2009 de către inspectoratul de poliție Dubăsari a fost pornită cauza penală pe faptul furtului din gospodăria lui Panfile M., materialele fiind repartizate lui Belîi L., iar potrivit ordonanței de formare a grupului de urmărire penală pentru efectuarea urmăririi penale a fost inclus și Andreev N.

Prin ordonanța din 01 septembrie 2009, Pavalachi E. și Stratulat I. au fost scoși de sub urmărire penală, pe motiv că au făcut declarații incriminatoare sub influența colaboratorilor de poliție și acțiunile procesuale au avut loc cu încălcări ale drepturilor minorilor.

La 12 octombrie 2009, prin ordonanța procurorului S. Brigai, s-a dispus acceptarea propunerii OUP, Artiom I., de a nu porni urmărirea penală pe faptul furtului de bunuri ce aparțineau SRL „Vit-Nat Grup”, din motiv că suma prejudiciului nu cade sub incidența normelor penale, dar de a fi inițiat un proces contravențional în baza art. 105 CC.

La 31 august 2009, reprezentantul SRL „Vit-Nat Grup” a sesizat OUP despre comiterea unui furt și în baza plîngerii au fost efectuate acțiuni de urmărire penală.

Acțiunile de depășire a atribuțiilor de serviciu, la momentul comiterii infracțiunii se regăseau în art. 328 alin.(2) lit.a), c) Cod penal, iar la momentul pronunțării hotărîrii aceste prevederi au fost abrogate și cad sub incidența art.

328 alin.(1) Cod penal, prin urmare, instanța a conchis ca fiind dovedită faptele inculpaților atât sub aspectul elementului material al laturii obiective, cât și al laturii subiective, astfel instanța a încadrat acțiunile lui Belii L. și Andreev N. în baza art. 309¹ alin.(3) lit.a), c) și 328 alin.(1) Cod penal.

La stabilirea pedepsei, instanța de apel a luat în considerație principiul individualizării pedepsei prevăzute la art. 61,75-77,84 și 87 Cod penal, precum și de toate circumstanțele cauzei, că inculpații anterior nu au fost condamnați, sunt la o vîrstă tînă, a conchis de a aplica în privința acestora pedeapsa închisorii, deoarece numai astfel va fi atins scopul pedepsei de a combate impunitatea torturii, care este interzisă chiar și în lupta împotriva terorismului și a crimei organizate, iar art. 3 CEDO cuprinde una dintre valorile fundamentale ale unei societăți democratice.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul Negru Olesea în numele inculpaților, care au solicitat:

- avocatul, invocînd ca temei de drept prevederile art. 427 Cod de procedură penală, solicită, casarea deciziei contestate cu menținerea sentinței instanței de fond, invocînd că instanța de apel în argumentarea deciziei sale a făcut referire la declarațiile părților vătămăte depuse în cadrul instanței de fond și susținute în cea de apel, fără a le verifica cu cele declarate în cadrul urmăririi penale, în care sunt contradicții atât între cele declarate de fiecare parte vătămăta în parte, precum și la diferite etape ale procesului. Martorii audiați în instanța de apel nu au adus careva informații utile, iar declarațiile lor urmau a fi apreciate critic atât timp, cât avînd calitatea de reprezentanți legali în procesul penal, au participat la acțiunile procesuale, consemnînd prin semnătură participarea lor, nu au înaintat careva obiecții, iar în ședința instanței de apel au declarat informații contradictorii situației de fapt.

Totodată, a menționat că instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărîre de condamnare, bazîndu-se exclusiv pe cauza din prima instanță, care conține depozițiile martorilor și declarațiile inculpatului, în temeiul căruia fusese achitat în prima instanță. Instanța urmează să procedeze la o nouă audiere atât a inculpatului, cât și a anumitor martori ai acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care depozițiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea învinuitului (hotărîrea CEDO Spînu vs România din 29 aprilie 2008).

În hotărîrea Capean vs Belgiei din 13 ianuarie 2005, CEDO a constatat că, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al art.6 § 2 e obligatoriu, inter alia, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării. Nerespectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art. 24, 26 Cod de procedură penală lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenție.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de avocat, solicitînd respingerea acestuia, ca inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, deoarece, instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, dînd o apreciere corectă probelor, pronunțîndu-se asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel.

8. Judecînd recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 2) Cod de procedură penală – hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul cînd instanța nu a fost compusă potrivit legii și au fost încălcate prevederile art. 30, 31 și 33 Cod de procedură penală, cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în baza prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, verifică legalitatea hotărîrilor atacate pe baza materialelor cauzei, ținînd seama, după caz, de opinia părților expusă în referință și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrilor atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucît odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atît în fapt, cît și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de

către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărîrii primei instanțe.

Potrivit explicațiilor date de către Plenul Curții Supreme de Justiție la pct. 14 al Hotărîrii nr.22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*”, cu modificările ulterioare, în sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță, prin apel, se transmit instanței de apel: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

Chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel sînt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Colegiul penal menționează că, hotărîrile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atît în fapt, cît și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărîrii pronunțate cu legea. Necesită de avut în vedere că nu numai nemotivarea hotărîrii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Din conținutul deciziei instanței de apel, Colegiul constată că, cauza a fost examinată punînd la baza condamnării inculpaților Belîi L. și Andreev N. doar probele acuzării, versiunea părților vătămate, a reprezentantului legal, și martorului Coroi M. Cu atît mai mult, că depozitiile inculpaților depuse în instanța de fond nici nu au fost verificate de către instanța de apel.

Potrivit deciziei atacate, în baza art. 415 alin. (1) pct.2) Cod de procedură penală, instanța de apel, a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărîre, de condamnare a lui Belîi L. și Andreev N. în baza art. 309¹ alin.(3) lit.a), c) și 328 alin.(1) Cod penal, prin care a agravat situația ambilor inculpați,

agravare, care nu contravine legii, deoarece s-a efectuat la judecarea apelurilor procurorului și a părții vătămate Stratulat I.

Însă, în această parte, instanța de recurs, constată, că judecând cauza în ordine de apel, după regula primei instanțe, prin adoptarea unei hotărâri de condamnare, după o altă hotărâre a instanței inferioare, de achitare, instanța de apel nu a audiat pe viu însuși inculpații Belii Leonid și Andreev Nicolae, asupra învinuirilor formulate, ci s-a redus la darea citirii declarațiilor depuse de ultimii în calitate de bănuț, dar nici de cum cele depuse de aceste persoane la judecarea cauzei în prima instanță, declarații care, instanța le-a reținut în favoarea inculpaților, mai mult ca atât, că conform procesului-verbal al ședinței (f.d. 113-129, vol. III), părțile nu au solicitat efectuarea unei asemenea acțiuni procedurale, inclusiv procurorul a menționat că „*probe noi nu invocă și nu dorește să fie cercetate probele administrate de prima instanță*”.

Prin această omisiune de audiere a inculpaților, instanța de apel nu a respectat explicațiile cuprinse în Hotărârea Plenului CSJ nr.22 din 12.12.2005 “*Cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel*”, cu modificările ulterioare, având în vedere dispozițiile art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, așa cum acestea au fost interpretate și aplicate, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, instanța de apel nu poate dispune condamnarea persoanei fără audierea acesteia în ședința de judecată a instanței de apel. Instanța nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare, bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță, care conține depozițiile martorilor și declarațiile inculpatului, același dosar, în temeiul căruia fusese achitat în primă instanță.

Instanța de apel urmează să procedeze la o nouă audiere atât a inculpatului, cât și a anumitor martori ai acuzării solicitați de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care depozițiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea învinuitului.

Colegiul penal atestă că, potrivit jurisprudenței CEDO „...când o instanță este sesizată să examineze o cauză în fapt și în drept și studiază în ansamblu problema vinovăției sau nevinovăției, ea nu poate, din motive de echitate a procesului, să se pronunțe asupra acestor chestiuni fără aprecierea directă a probelor, în cazul în care ... acuzatul susține că nu a comis fapta imputată...” (a se vedea hotărârile în cauzele *Ekbatani vs Suedia* din 26 mai 1988, *Popovici vs*

Moldova din 27 noiembrie 2007).

În speța dată, procedura în fața instanței de apel era o procedură completă, care urma aceleași reguli ca și cea în fața instanței de fond. Instanța de apel putea să decidă asupra vinovăției inculpaților Belîi L. și Andreev N. în săvârșirea infracțiunilor imputate, după o apreciere completă a chestiunii privind vinovăția, în urma cercetării în direct a probelor deja acumulate, sau administrării, după caz, a noilor mijloace probatorii. Elementele probatorii trebuie, în principiu, să fie prezentate în fața acuzatului în ședință publică, în vederea asigurării unei dezbateri bazate pe principiul contradictorialității, fapt ce nu a fost făcut de către instanța de apel.

Nerespectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art.24 și art.26 din CPP, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărîre de achitare pronunțată de prima instanță, să solicite audierea inculpatului în instanța de apel și să prezinte în ședința de judecată anumite probe în susținerea acuzațiilor penale aduse inculpatului, poate fi apreciată ca nesusținere a acuzațiilor penale în privința inculpatului în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței de achitare.

Ignorarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art. 24 și art. 26 din Codul de procedură penală lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Totodată, instanța de recurs remarcă că, potrivit art. 6 par. 1, 2 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 37 alin. (2) din Legea privind organizarea judecătorească, art. 19 alin. (1), 30 alin. (5), 31 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale de către o instanță legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod. Nimeni nu poate fi lipsit de dreptul de a-i fi judecată cauza de acea instanță și de acel judecător în competența cărora ea este dată prin lege.

Apelurile împotriva hotărîrilor judecătorești în cauzele penale se judecă în complet format din 3 judecători, care trebuie să rămână același pe tot parcursul judecării cauzei.

În cazul în care cauza se judecă de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din

motive prevăzute de lege, și anume (*de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii*) acest judecător este înlocuit de un alt judecător, prin încheiere motivată, emisă de președintele Curții de Apel, iar cauza se judecă în continuare.

Pe parcursul judecării cauzei în instanța de apel de mai mult ori a avut loc modificarea completelor de judecată.

Ultima modificare a completelor a avut loc la 27 martie 2013, prin încheierea președintelui Curții de Apel, care a avut loc în următoarea componență: L. Catan – Președinte, Gh. Iovu, M. Buruian.

Potrivit proceselor-verbale de judecată, completul de judecată nominalizat mai sus, au început examinarea cauzei în fond (f.d.113-120, vol.III).

Prin încheierea președintelui Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2014, în legătură cu faptul că judecătorul Catan L. a fost numită judecător la Curtea Supremă de Justiție, împuternicirile căruia pentru Curtea de Apel Chișinău nu au fost prelungite, s-a dispus constituirea unui noi complet de judecată în cauza penală în privința lui Belîi L. și Andreev N., în următoarea componență: Președinte – Gh. Iovu, M. Buruian, Gh. Lîsîi.

În acest aspect, instanța de recurs, relevă în speță că, potrivit art.31 alin.(4) Cod de procedură penală, împuternicirile judecătorilor transferați, degrevați, detașați, suspendați sau eliberați din funcție în timpul judecării cauzelor penale aflate în faza de terminare se mențin, conform hotărîrii Consiliului Superior al Magistraturii, pînă la încheierea judecării cauzei respective.

Prin Hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii, din 05 noiembrie 2013, nr.807/34, a fost admis demersul președintelui Curții de Apel Chișinău, I. Pleșca, referitor la menținerea împuternicirilor judecătorului Catan L., pentru finisarea cauzelor aflate în procedură la Curtea de Apel Chișinău, inclusiv și pentru cauza penală în privința lui Belîi L. și Andreev N.

Mai mult ca atît, pct. 18 din *Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora*, prevede că, în condițiile art. 31 alin.(4) din Codul de procedură penală, cauzele care se află la etapa de finisare rămîn pentru a fi examinate în completul inițial desemnat.

Procesele-verbale ale ședințelor de judecată în instanța de apel atestă faptul că completul de judecată în speță a fost modificat la stadia

susținerilor verbale, ceea ce contravine art. 31 alin.(4) CPP.

Prin urmare, președintele Curții de Apel Chișinău nu era în drept să modifice componența completului de judecată, contrar normelor enunțate.

Astfel spus, rezultă că prevederile referitor la schimbarea completului de judecată au fost încălcate de către instanța de apel, iar potrivit art. 251 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale referitoare la compunerea instanței atrage nulitatea actului procedural. Nulitatea respectivă nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu.

În contextul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și, în special, a hotărârii din 09.10.2008 în cauza lui *Moiseev vs Federația Rusă*, s-a susținut că schimbarea completului de judecată din motive ce nu pot fi stabilite și care nu au fost prevăzute de careva garanții procesuale, se consideră ca o încălcare a art.6 CEDO – dreptului la un proces echitabil.

În consecință, instanța de recurs este în imposibilitate de a realiza controlul judiciar al acestei hotărâri, or situația de drept enunțată în speță, când se percepe nulitatea absolută a actului procedural (hotărârea instanței), se impune concluzia că lipsește judecata, astfel recursul declarat se va admite cu rejudecarea cauzei în instanța de apel.

Conform art. 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale menționate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept, prevăzute în art. 427 alin.(1) pct.2), 6) Cod de procedură penală, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar declarat, casării totale a deciziei contestate, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de prevederile art. 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului și de jurisprudența CEDO privind aplicarea acestui articol, de motivele expuse în prezenta hotărâre, urmînd să respecte prevederile art. 414, 419 Cod de procedură penală, să audieze conform procedurii primei instanțe inculpații,

să respecte corectitudinea procedurală a administrării probelor, în conformitate cu prevederile art. 100 Cod de procedură penală, să aprecieze probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor și să pună la baza hotărîrii doar acele probe la cercetarea cărora au avut acces toate părțile în egală măsură și să adopte o hotărîre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Negru Olesea în numele inculpaților Belîi Leonid, Andreev Nicolae, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2014, în cauza penală în privința lui *Belîi Leonid Nicolae și Andreev Nicolae Gheorghe* și dispune rejudecarea cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, publicată integral la 16 decembrie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru